

Nieuwe Wet ruimtelijke ordening

Wanneer op 1 juli de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) in werking treedt, dan hebben vooral provincies er veel nieuwe instrumenten bij gekregen. Onder de oude WRO (met drie hoofdletters) beperkte de rol van de provincie zich nog tot goedkeuring van gemeentelijke bestemmingsplannen en het maken van juridisch nogal vrijblijvende streekplannen. Goedkeuring en streekplan worden echter geschrapt, maar de nieuwe Wro introduceert wel allerlei nieuwe juridische instrumenten voor de provincie zoals het inpassingsplan, het projectbesluit, de aanwijzing aan gemeenten en de provinciale ruimtelijke verordening (de PRV).

Het inpassingsplan is gewoon een provinciaal bestemmingsplan, maar dan wel één die een strijdig gemeentelijke bestemmingsplan overstemt: handig om bijvoorbeeld eindelijk eens de provinciale EHS bindend te laten doorwerken of een robuuste verbindingzone in één klap te regelen.

Aanwijzingen aan de gemeente zouden voor Gedeputeerde Staten ook nog wel eens handig kunnen zijn. Zo is de reactieve aanwijzing een mogelijkheid om de inwerkingtreding van een gemeentelijk ontwerp-bestemmingsplan te blokkeren. Daarmee kun je deze aanwijzingsbevoegdheid volgens mij gewoon als de opvolger van de vervallen goedkeuringsbevoegdheid zien.

Het meest spectaculaire nieuwe instrument vind ik de PRV. Provincies kunnen in deze verordening iets zeggen over de inhoud van gemeentelijke bestemmingsplannen, maar de PRV kan ook als toetsingsgrond gaan fungeren voor de verlening van aanleg- en sloopvergunningen

en bovenal ook van bouwvergunningen. De provincie bepaalt dus via een PRV mede de gemeentelijke bouwvergunningverlening. Dat is helemaal nieuw in de ruimtelijke ordening. Wat dacht u van een PRV met juridisch eindelijk eens afdwingbare regels voor ruimtevoor-ruimte, rood-voor-groen, windmolens, weidevogelgebieden (provincies als Fryslan en Noord-Holland kunnen nu echt hun kwetsbare weidevogellandschap gaan beschermen!), kernkwaliteiten in Nationale Landschappen, bedrijvenparken, stinzenbossen, ruilverkavelingsbosjes, wildrasters, streekeigen bouwen, EHS-saldering of natuurcompensatie...

De rol van de provincie verschuift van controleur naar deelnemer aan de ruimtelijke ordening. Of liever gezegd: de rol kán verschuiven. Provincies zijn niet verplicht al deze nieuwe instrumenten in te zetten. Ze kunnen het doen, maar moeten het niet. Dat is volgens mij de achilleshiel van deze Wro: mooie, interessante en juridisch dwingende instrumenten voor provinciale regievoering, maar als de provincie ze niet in wil zetten dan blijven we toch hangen in het ancien regime van de oude WRO.

Het gaat dus om de politieke bereidheid ten provinciehuize. Op Alterra onderzochten wij voor LNV en MNP al die bereidheid en die lijkt voor wat betreft landschap en natuur vooralsnog een beetje tegen te vallen. Als dat zo blijft dan zakken we weer terug in het oude vertrouwde kick and rush-voetbal over de provinciale middenlinie heen: niet-bindende rijksnota's ('rijksstructuurvisies' in de Wro) en vooral weer het gemeentelijke bestemmingsplan en lokale artikel 19-vrijstellingen cq. projectbesluiten zonder veel regionale regie.

Fred Kistenkas
Leerstoelgroep Bos- en Natuurbeleid, Wageningen
Universiteit
fred.kistenkas@wur.nl